

בס"ד, עש"ק, לסדר "ויין לנסך", שלח, תשפ"ד

"מי יפתח - ודין הכלים"

לאסור – אורח אמור לנהוג כ"חומרי מקום שבא אליו" (עיינ תחילת פרק מקום שנהגו) כיצד יוכל לפתוח את הבקבוקים לעיניהם?³

הלומדים עיינו בסוגיא יגעו ומצאו שאם יפתחו את הפקק על מנת שלא להשתמש בו שוב אלא יזרק מיד, מותר לפותחו⁴ - וניגשו לבשר לקהל את דרך ההיתר.

'אחראי הקידושים' הקבוע הגיע, הוא התפלא לראות שסיימו את התפילה כה מוקדם (הסיבה: החליטו לנהוג כהלכה ולהזכיר ב'מי שבירך' רק חולים שנמצאים בסכנה בו ביום) ובישר שיש יין פתוח שנשאר משבת שעברה במקרה השני.

הלומדים התנגדו: "במשך השבוע נכנס מנקה שאינו יהודי לבית הכנסת בשעה שאין בו אדם. הוא רגיל לנעול עצמו מבפנים ובקבוק יין פתוח ששהה באופן זה - אסור בשתיה מחשש שמא הגוי נגע/שתה ממנו (עיינ יו"ד קכ"ח א' אפילו בגוי שאינו עובד ע"ז) !

מהומה עד עכשיו הם 'הדחיקו' את השאלה שעתה התפרצה. אצל רבים יש עובדי ניקיון שאינם יהודים שנשארים לבדם בבית – היין נאסר? ומה דין הכלים (יו"ד קכ"ב ט')? ומה דין המאכלים (יו"ד קי"ח י')? והמשלוחים שנעשים על ידי מי שאינם בני ברית ואינם נאמנים (יו"ד קי"ח)? ונזכה לקיים "וחי אחיך עימך" !

אחראי הקידושים לא הגיע. לאחר התפילה (לא במהלך חזרת הש"ץ של מוסף) כולם התגייסו לסייע. בקבוקי היין הוצאו מהמקרר (שכמובן יש בו פיקוד שבת !). לפתע שם לב אחד הנוכחים שבקבוקי היין לא נפתחו מראש. בעיר זו פוסקים כשיטות הסוברות שאין לפתוח בשבת פתיחה ראשונית של בקבוקים עם כיסוי מתכתי (שש"כ פ"ט י"ח משום עשיית כלי ואכמ"ל) !

אולי לעשות נקב במכסה באמצעות סכין? כיון שהיו אותיות על הפקק הצעה זו נדחתה (איסור מוחק - שש"כ שם).

למקום נכנס אורח מעיר אחרת, שכמובן¹ התקבל בסבר פנים יפות והוזמן לקידוש. הם הסבירו לו שיש להם בעיה... הוא לא הבין את הבעיה, כיון שבמקומו נהגו לפתוח בקבוקים בשבת (עיינ יחו"ד ב מ"ב שמתיר - אבל ממידת חסידות לפתוח מראש).

כמה אנשים הסתודדו - האם נוכל לבקש ממנו שהוא יפתח עבורינו את הבקבוק? הוא לא יעלב? אם לנו זה "איסור" כיצד נוכל לומר לאחר לעשות עבורינו דבר שאסור לנו ונכשיל אותו באיסור ("לפני עיור") על פי שיטתנו שלנו² ?

עודם מתייעצים, האורח הציע מעצמו שהוא יפתח להם את הבקבוקים !

תחילה הם שמחו. אולם לאחר מכן התלבטו, הרי כאן 'מנהג המקום' הוא

¹ בתקוה שאכן "כמובן".

² עיינ ריטב"א סוכה י: ועוד, ואכמ"ל.

³ אכמ"ל בטעמי האיסור, ואם הטעם הוא כדי למנוע מחלוקת – הרי שתי השיטות ידועות ולא יבואו ליד מחלוקת או מריבה.

⁴ שש"כ מהד' חדשה פרק ט' הערה ע"ב בשם הגרש"ז אורבך זצ"ל (או כשיש לו פקק אחר וכדין הושענא אחריתא) ושם ס"ק ט"ו.